

aixó, alló de que *ab un bull son cuits*. Tot lo dematí, lo fum, escapantse de la barroca porxada, y enlayrantse per lo blavós espay, com surtit de gros encenser, per dir á Deu: «Aqui, entre mitj de l'alegria també nos recordém que hi ha qui plora;» nos dona á compendrer prou bé, lo ben *condimentada* que será aquella vianda tan bona, y que va posant á punt de solfa, aquella restallera de batxilleras, que tot treballant ab lo gabinet, ó la cullera, no deixan pas en repós l'*estisora*, per retallar al pobre que 'ls hi caiga al ull.

Per allí á las dos de la tarde, ja casi tot está *leri-leri*.

Quin efecte més grant me fa l'acte de la benedició. Lo Rector ab tot lo necessari per semblants actes. Totas las autoritats de la vila. Lo silenci respectuós d'una gentada inmensa, desitjosa de veurer com donant exemple menjan d'aquella sopa no sols lo qui se 'n cuida, sino tots ó casi tots los convidats per aquell acte. Los fochs ja mitj apagats, tornantse cendra, pera reviurer d'ella, com l'Au Fenix, en lo mateix dia de l'any que vé. L'olor que fan aquella filera de calderas. Las miradas de molts pobres dirigidas totas al mateix centre, y en las que, de segur tothom, hasta los que no saben de lletra, creuhen llegirhi «quin tip me 'n faré.

En una paraula, tot aquell conjunt, predisposá la pensa del que ab s'ho mira, á un grapat de consideracions, que omplen lo cor de tristesa.

A las tres es l'hora de repatirla. ¡Espectacle bell y sublim, es perqui ab los ulls del cor se mira aquesta festa, que be se 'n podria dir: *Festa de la miseria*.

Se forma un llarch carrer al bell devant de la casa de la vila, quals murallas provisionals, son construhidas per pilots de carn humana, afanyosos de contemplar l'abigarrat conjunt, que ofereix la passada del pobrets, que van á omplenar sas ollas, plats y cassolas y que 'n abundó tots portan. Hi ha en tot lo llarch d'aquest carrer, col·locadas de tros en tros las calderas, y al peu de cada una d'ellas, com ferm centinella ab lo cutxaró á la ma las autoritats totas, per repartir equitativament, la benehida vianda.

Las orquestas de la vila, volgient contribuir per sa part també, al lluhiment de la festa, raras vegadas hi fan falta, tocant escullidas pessas, d'entre las més escullidas de son gran repertori. Per cert que aquest any vareig tenir la satisfacció d'escoltar lo *Carnaval de Venecia*, tocat ab molt gust y afinació, per lo profesor de clarinet Sr. Ruiz (a) noy MINAS de la orquesta del seu nom, cosa no comuna, y méns ab obras d'aquesta classe. Un aplauso per lo citat Sr. y altre, per sos companys que tan be ho feren.

Tots los balcons, desde 'ls que 's pot veurer la festa, atestats materialment d'hermosas Granollerinas, siguent altre dels adornos de tan bella festa.

Per fi van surtir de la casa de la vila ya provehits de gustós y rich pá blanch, vells y joves, donas y criaturas, per recullir la santa caritat.

¡Cuántas historias de penas y de llágrimas! ¡Cuántas nits d'insomni! ¡Cuántas tentacions criminals tal vegada, per buscar un bussí de pá ab que apagar la fam de llurs fills, representan aquellas caras colradas per lo sol, aquells fronts arrugats per la miseria, aquellas apedassadas vestiduras, aprofitadas las més d'ellas, dels que viuhen en la opulencia! Y encare, no es pas aquí ahont més camp hi tindria l'ánima per fantasiar, porque mol-

tas vegadas es obscurit un cuadro tan brillant, tan real y positiu, per alguna taca que 'n forma de pillet, de vagabunda, ó de pagés egoista y poca-vergonya venen á robar (aquesta es la paraula,) lo que tanta falta fa á 'ls pobres vergonyants, que son, á los que jo 'm refereixo.

La caritat que ab la vianda que sobra, y la que deixa de courers, se fa á las familias necesitadas, es la verdadera caritat. Motius de sobres ting, per dir ab certesa lo que dich, y llástima que no 's disposin de més medis, porque 's pogués extendre més, aquesta caritat sense ostentació.

Allí si, que 'ls escritors de la escola realista, podrian arrencar cuadros de la espantosa realitat, y que de segur farian saltar llágrimas al home més escéptich y descregut.

Cada any, al veurer semblant festa, me passa lo mateix, lo cor se m'oprimeix, la pensa 's predisposa á la tristesa, y tot ho veig del mateix color. ¡No sé compendrer l'alegria de casi tots, los que 'm rodeijan! Un detall que vaig veurer aquest any, si no 'm donés vergonya de dirho, diria, que va ser la gota d'aigua, que feu vessar la copa de ma tristesa. Un cego acompanyat d'un noyet, y que de segur deu estar cansat de sentir á son pas ¡Pobre home! ¡Cuánta desgracia! va anar també á buscar la caritat. Donchs en aquell cego, vaig coneixer jo, á un *senyor de paletó y sombrero de copa*, que quant hi veyá molt, 's dedicaba al *honrat* ofici de *timador*. ¡Cuántas maldats enclourá sa historia! ¡Cuántas peripecias haurá passat, sa atropellada existencia! ¡Quin conjunt de remordiments tancarà son llaserat cor, recordant sós dias d'*hassanyas* y perversió! ¡Cuánt lo vaig compadir, y cuánta llástima m'inspirá, ab tot y haverme fet tan horror no fa potser, deu anys encare!

Si, cada any me passa lo mateix. Aquellas caras, aquells vestits, ver contrast de 'ls vestits y caras dels curiosos, aquells pesars, aquelles penas, aquelles sonrisas de amargura, que 's veuhen escapar de molts llabis, comparats ab l'alegria, riallas y satisfacció, de que demostran estar possehits, tots los que no van á veurer la festa aquesta, sino á trobar en ella un motiu, un pretest, per passar lo temps alegrement; fan que ficsantme un moment en la abigarrada multitut, escoltant los acorts de las orquestas, topantme ab algun qu'altre mascarón que vol fer broma; segeixo ab los ulls com per art májich, lo fum que fan las calderas, y en sas espirals qu'al cel s'elevan, prenent mil formas diferents, hi llegeixi, ab ma exaltada fantasia: ¡Mon de monas, ja ets ben boitg!

III.

Lo dimars, tingué lloch lo festiu y tradicional tambe, *Ball de donselles* surtint á lluhir lo garbo per aquets carrers, la jent novella, delicia del pares, y enveja dels que no 'n son encare.

Llástima que aquesta costum haji vingut á parar al estat en que avuy la veyém, no obstant de que sembla que tal com se fa avuy, es com deu esser. No soch pas amant de las antiguallas sols per serho, ho soch d'aquellas, que trobantlas á menos, hi trovo á faltar tambe ab ellas, alguna cosa.

Aixis m'ha sucsehit ab aquestas festas ja fa alguns anys, que tal com se fan avuy, hi trovo á faltar aquella animació, aquell moviment, que tenia nostre vila, en un dia com aquell. ¡Qui no recorda ab gust, las moltas parellas de jovent, flor y nata de Granollers, lluhint per aquestos carrers ses millors galas?

¡Qui no recorde, lo veurels entrar per un

portal y surtir per l'altre de casa l'Arnau, cosa que estranya á tots los que no saben lo perquè, però que may ha deixat de ferse, puig que es un dret que te la vila, lo passar per dintre de la tal casa y dret, que may han considerat onerós, los habitants de la mateixa molt al contrari, segons ho van demostrant ab las llaminaduras, que á doll han donat sempre, á tots cuants al ball han concorregut?

¡Qui no havia estat en un d'aquells espléndits dinars, que la balladora donava al ballador, y que aquest, per no ser menos, ho pagava ab mes espléndides encare, portant allí per postres, un verdadera confiteria?

¡Qui no havia vist aquellas cuadrillas, ahont se feya tals disbauixas de llensar confits, que moltas vegadas la plassa, semblava encatifada de dolsor?

¡Y per fi, qui no havia pescat (honradament) algun quartet á la infinitat de pajesos que venian de tots los pobles del entorn, per contemplar embadalits, las cabriolas dels balladors?

Tots los que aixó recordém, trovem á faltar, lo que constituha la essencia de nostres carnestoltas, porque allavors se divertia tothom, los que ballaban, y los que no ballaban. Se 'm dirá que tot tendeix al progres, y, que segons quinas costums, per rancias s'han de deixar, més á mon modo de veurer diré y repetiré, que totas las costums populars, mentres no siguin xocarreras é inmorals, com lo ja desterrat y olvidat *Ball de las brutas* deuen conservarse, porque ellas fan, que un se recordi de sa patria, avivan lo foch del sentiment, y donan una mostre de lo molt que valen, los pobles que saben guardar con ricas joyas, sas costums y tradicions.

No puch deixar passar per alt, lo consignar en aquest lloch, lo bon acert que tingué la junta del Casino de Granollers, al convidar en los salons del mateix, á las nombrosas parellas que asistiren al ball del dematí, á un ben disposat refresch, y en lo que feren los honors de la casa, los Srs. de la mateixa Junta.

¡Quin es 'l cor que no glatia al veurer aquella futura generació, respirant alegria per tots costats? Allí, 'n vertiginosa carrera, saltant y brincant, s'hi veyen condes y pajesas, diputats en miniatura, manolas y xufleros, jugant á veurer, qui mes entremaliaduras faria.

¡Mil recorts de ma infantesa passáren atropellantse devant mos ulls! ¡Ells son los qui 'ns empenyan á nosaltres, con nosaltres empenyam ahir als que ja no hi son!

IV.

Per últim; un temps primaveral convidá á surtir, pera fer l'indispensable *enterro*. Molts foren, los que anáren á pendrer lo sol, en las vehinas serras, aprofitant lo dia magnífich que va fer, tenint la grata satisfacció de poder consignar, que res vingué á turbar la proverbial quietut, que disfruta nostre estimada vila.

Granollers 10 Febrer 1883.

G.

FIESTA DE LA CANDELARIA. EN EL CASINO DE GRANOLLERS.

En el número anterior no nos fué posible dar cuenta de la funcion, ó mejor dicho, velada dada en el Casino de Granollers el dia de la Candelaria; lo que haremos hoy, si bien que escudándonos con aquel refran que dice: *nunca es tarde cuando llega*.

Abrieróñse de paren par las puertas del